

der maa man, navnlig for at kunne lede Trafikken over Norge og England Sønder paa i Svintre, have en Stambane lige Nord fra Sønder paa. Herom vil jeg sige, at nogle af de Baner, som der nu er Tale om, og som nu hæves, i Ordets egentligste Forstand, maa kaldes tertiære Baner, uagtet de ere Statsbaner; thi de ligge saaledes, at de hindre en for al direkte Transport virkelig hurtig Befordring. Se, det var nu disse Hovedlinier. Det forekommer mig, at Staten maa have Interesse i at faae dem betegnede, for den kunde give bort fra sig til Private en Ret til uden Videre at kunne ansøge om Jernbaneanlæg. Naar jeg dog er betrygget i en vis Henseende ved det Forslag, her ligger for, er det navnlig, fordi det erede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (Avermoes) har været med til at stille dette Forslag; thi af alle de Medlemmer, der have sykket med Jernbaneforslag, siden disse begyndte i større Mængde at komme ind til Thinget som private Forslag, veed jeg ikke noget Medlem, der har set saa upartist og vistnok ogsaa efter sin Stilling har havt en saadan Opfordring til at se paa, hvad der tjener Landet bedst, som det erede Medlem. Han har gjort denne Sag ikke uvigtige Tjenester ved den Holdning, han har indtaget til den, og denne Paakjønelse, tror jeg nok vi fra mange Sider kunne udtale overfor det erede Medlem. Derimod kunde jeg blive noget angstelig paa den anden Side ved at se det erede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) være Medforslagsstiller ved Siden af det erede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds; thi jeg skal ikke negte, at paa dette praktiske Omraade forekommer det erede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds mig at være i altsor høi Grad Theoretiker. — Om man har truffet det Rette ved de Bestemmelser, som ere nedskrevne i dette Lovforslag, kan jo være et Spørgsmaal. Man kan se, at der er gjort Bestrebelse for at fikke disse Jernbaneanlæg mod, at de skulle falde i Udlandets Hænder. Der er saaledes en Bestemmelse i § 17 om, at alle Medlemmer af Bestyrelsen skulle have dansk Indsødsret og være danske Underaatter; men naar der nu staar i § 5, at en Koncession kan overdrages til et Aktieselskab, skjønnes det jo let, at et Aktieselskab kan stille sig i et saadant Forhold til udenlandske Banker, at i Virkeligheden Baneanlægget kommer til at eies af Udlandet, og at der lettelig kan findes Mænd med dansk Indsødsret, og som ere danske Underaatter, der kunne blive — jeg havde nær sagt — nominelle Bestyrere for en saadan Bane; og saa kommer det jo unegtelig an paa, i hvilket Forhold disse Baner, der paatænkes anlagte, staa i til Statens almindelige Interesser. Naar vi nu hørte den høitærede Indenrigsminister idag sammenligne de franske Baner med vore og nævne udtrykkelig, at de franske Baner, ja, deres Kanaler og øvrige store Fremstribt paa Befordringsvesenets Omraade, vare mest

anlagte af militære Hensyn, skal jeg ikke negte, at uagtet den høitærede Indenrigsminister paa samme Tid sagde, at en saadan Interesse kunde jo ikke foreligge for os Danske, er jeg ikke fri for at have en modsat Opfattelse. Jeg kan ikke se bort fra, at, hvorledes vi end ville indrette vore Forhold herhjemme, maa vi dog ogsaa tænke paa, om ikke Jernveiene kunne have en ikke ringe Betydning for vor militære Udviilling; men i den Henseende tror jeg, vi kunne være beroligede, forsaavidt det erede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (Avermoes) er Medforslagsstiller af dette Forslag. Naar dette Forslag kommer i Udvalg, vil det vist ogsaa der blive drøftet paa en saadan Maade, at man sikker sig, at de Hovedlinier, der kan være Tale om, undrages privat Entreprise. Den erede sidste Taler (Naberg) udtalte med stor Ret, at vi ingenlunde ere komne til Afslutningen af vort Jernbanenet; men jeg har rigtignok en Ængstelse for, at det gaar med vort Jernbanenet, omtrent som det gaar med Nabarberkvarteret eller Villakvarteret. Folk have bygget Jernbaner. — Staten selv har jo ogsaa bevilget Penge til saadanne baade her i Sjælland og ogsaa i Fyn — paa den Maade, Jernveiene ere her i Danmark bleone indrettede saaledes, at Overtiden vil rette de alvorligste Bebrejdelser mod os for den Maade, hvorpaa de ere bleone lagte fra Først af. Hvis man nu skulde blive ved paa denne — jeg havde nær sagt — meningsløse Maade at lægge Jernbaner paa, hvorpaa man alt er gaaet frem her i Lands — er jeg bange for, navnlig naar jeg ser hen til § 9 om Statsstiftud, at dette ved det her foreliggende Forslag — ja, man kunde vel kalde det at give Vort op og overlade til den private Virksomhed at tilfredsstille stedlige Ønsker, vil være en Spore til at blive paa den Vej, vi ere slaaede ind paa. — I een Henseende vil jeg være glad ved dog at se nogle Frugter af denne Lov, og det er med Hensyn til vor fremtidige Jernbanebygning. Det er jo nemlig saa, at, hvis man ser ret paa disse Forhold, saa have baade Private og Staten fastet uuaadelige Summer bort paa altsor kostbare Jernbaneanlæg. Nu se vi, at en af de Mænd, der har været med til at virke for de jydskes Baners Anlæg, er en af dem, som nu vil faae Brug for en saadan Lov som denne; han har allerede offentliggjort, hvorledes Jernbaner kunne bygges for en lang, lang ringere Kapital end hidtil. Paa samme Maade er det ogsaa gaaet i Henseende til, at visse utidige Ængstelser have været raadende med Hensyn til Jernbaneanlæg; naar den erede sidste Talerovre fra Bestyrelsen (Naberg) saaledes omtalte dette: at være nøieregnende med Hensyn til Segn, saa tror jeg, at vi maa være komne saavidt bort fra den Ængstelse, der kunde være forbunden med at behandle Jernveie paa samme Maade som andre Veie, at det nu var et Hensyn, man meget hurtig kunde sætte sig udover; thi Folk maa vænne